

# OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercuria si sambat'a.

## Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 85.

Sibiu, 21/2 Novembre 1878.

Anulu I.

## Insemnatatea serbatórei triumfale din Bucuresci si cestiunea Dobrogei.

Bucuresci, 15/27 Octobre 1878.

Solemnitatea ce a avutu locu in 8/20 l. c. in capital'a Romaniei nu se póte considera numai cá o parada militara, de care se vedu fórte multe in armatele europene, si nici numai cá demonstratiune facuta buna-óra in mani'a turciloru invinsi. Cei ce cugeta asia, se afla in mare eróre. Cu totulu altulu a fostu scopulu acelei intrari triumfale. La noi astadi nici cei mai mari optimisti, nici ómenii cei mai indolenti nu credu in o pace durabile. Cu totii rogamu ferbinte pe D-dieu, cá se dea minte cabinetelor si generaliloru, se mai lase lumea in pace, déca nu 10, fia si numai vreo 5 ori 6 ani, cá-ci avemu necesitate absoluta cá se ne restauramu poterile in tóte ramurile vietiei publice, se ne in multimu scólele si alte institute, éra alaturea cu-ele se nutrimu di si nópte spiritulu militariu la generatiunile june, se le invetiamu si convingemu, cá pentru independenti'a si libertatea patriei, pentru libertatile nóstre publice, pentru demnitatea nóstra nationale suntemu datori cu totii a ne pune chiaru si viéti'a in jocu. Nici-odata cá astadi nu avemu dreptulu se repetimu tristulu adeveru pronuntiatu si scrisu de general-adjutantulu comitele Segur: „Pacea este visulu filosofiloru, resboiulu e istori'a omenimeii.“ — Tractatulu dela Berlinu nu a indestulatu nici pe cei cari l'au plasmuitu. Voindu a se pacali unii pe altii, ei s'au pacalitu cu totii. Bismark, omulu brutale alu „ferului si sangelui,“ a crediutu cá dandu cu pitiorulu in pamentu, va sparia pe tóta lumea si anume pe poporale decise a'si conserva individualitatea nationale si independenti'a patriei. N'a spariatu nici macaru pe barbarii bei si spahii bosniaci ori pe arnautii cei ce lupta cu sabi'a prinsa in dinti. Tractatulu de Berlinu va remanea in cele mai multe parti ale sale fóia alba.

„Apoi dara de ce romanii s'au grabitu asia tare ca se ocupe Dobrogea?“ La intrebarea acésta ve voru da respunsu evenimente detunatórie, mai curendu séu mai tardiu. De-ocamdata faceti bine si credeti, cá romanii tre buea se ocupe Dobrogea cu trupele loru, precum au fostu siliti se ridice in primavér'a anului 1859 „lagaru“ la Ploiesci — Floresci. Asia voiesce astadi Europ'a, éra nu numai Franci'a, cá inainte cu 19 ani. Ati veditu inse, cá in limb'a cea sucita diplomatica se facu distinctiuni agere intre conceptele de ocupare, luare in posesiune, anexiune séu luare in proprietate. Ce e dreptu, cá si diferu acele concepte.

A propos de Dobrogea! Intre alte dispute, câtu meduvóse, câtu si absurde, pornite in diverse diarie asupra Dobrogei, vedemu cá s'a incinsu una si despre romanisarea acelei provincii. Acésta idea unii o esplicara asia, cá si cum guvernulu si legislativ'a Romaniei ar avea de cugetu se desnacionalisatie pe locuitorii Dobrogei. Cu acésta oca-siune se vediu din nou, cá disputatorii nu cunoscú intru nimicu acea nefericita Dobrogea. Cá se póta exercita cineva spurcat'a tirania a desnacionalisatiei in vreo tíera ori-care, mai antaiu trebe se aiba pe cine desnacionalisa, se fia adeca poporatiune heterogena stabile, éra nu nomada amblatória din o tíera in alt'a; totu-odata se se afle in trens'a unu poporu multu mai numerosu decâtu celelalte si multu mai civilisatu. Acestea conditiuni lipsescu cu totulu in Dobrogea. Din vreo 4—5 limbi locuitorie impreuna nici-una nu se afla in maioritate absoluta, cá se fia adeca mai numerosa decâtu tóte celelalte, si abia este vreuna in maioritate relativa. Nu este adeveratu cá turcii aru avea maioritatea relativa; mohamedanii luati la unu locu dupa religiune, adeca cu tatarii cu cercessianii, cu bulgarii turciti-o au, turcii singuri nu. Tóte acestea popóra vorbescu limbi diverse; cele mai multe din ele n'au locuintie stabili, ci se muta dintr'o regiune in alt'a; éra déca ai vorbi aci despre vreo civilisatiune precum o intielege Europ'a luminata, ti-ai bate jocu de ele. Cele 82 comune romanesci se afla situate mai multu

pe malulu dreptu alu Dunarei incependu dela Sislitri'a (Dörstoru, Dorostorum) pâna spre Tulcea la mare. Asia dara in Dobrogea nu póte fi vorba de vreo desnacionalisatie, câtu mai virtosu de simpla nationalisatie, cá adeca se asiedi, déca ai de unde, vreo 200 de mii colonisti romani curati, pe intinsele siesuri si coline ale Dobrogei pâna in mare si pâna sub Balcani, se'i faci proprietari de dreptu pe teritoriulu statului pe care'lu vei inparti intre densii. Se afle adeca politiciii nostrii, cá partea cea mai mare a teritoriului Dobrogei nu e proprietate privata, ci e proprietatea statului, fiscalitate, séu cum dicea turcii, a sultanului; asia dara in casu de anexare, nu privatii, ci insusi statulu romanescu va intra in proprietatea lui, si statulu cá statu, cá fiscu, va avea dreptu se faca acea ce facuse sultanulu, se'lu vendia de vecia, séu conditionatu, ori numai se'lu arendedie, buna-óra, ca in Angli'a, pe 50 pâna la 70 de ani, ori-cui va voi si cum va cere interésulu statului. Ducéndu acolo 2—3 mii de romani, se intielege de sine, cá Dobrogea, care astadi nu are nici-o nationalitate pronuntiatu si nici-o literatura, va fi nationalisatu cá se dicemu asia, romanescu. Cu acésta nu se va face nedreptate nimenui. Románii si Romanii nu póta nici-o vina, cá astadi Dobrogea este locuita fórte raru, nici cá poporale nomade sunt lipsite de cultura si literatura, mai asia cá rosii din Americ'a. Déca tatarii, cercassianii, cazacii zaporogeni, chiaru si bulgarii, ba nici romanii si nici turcii n'au mai nicairi scóla si nu voru se'si faca; déca inse guvernulu va da locu de biserica si scóla, cum si langa acelea mosióre cu venituri in tóte comunele vechi si noue, precum facu americanii, si déca literatur'a romanésca va strabate mai curendu decâtu spre es. cea turcésca ori cea bulgarésca, acésta nu e tirania, ci este o simpla rivalitate pe terenulu civilisatiunii.

Turcii au avutu unu periodu de 500 de ani spre a colonisa si nationalisa Dobrogea turcesce; in locu de acésta ei o devastara si apoi o parasira mai de totu. Cine e de vina? Ei. Comissiunea guberniale care a cercetatu in vér'a trecuta Dobrogea in tóte directiunile, a datu preste mai multe urme de ruine si monumente remase cá prin minune din tempulu dominatiunii anticiloru romani, si altele de candu Genu'a si Veneti'a isi avea emporiele loru pe la marea négra, urme de cultura si civilisatiune exterminata mai tardiu prin barbari. Natiunea nóstra nu are nici o trebuintia a desnacionalisa pe nici-o fractiune de poporu; strainii cáti se asiédia la noi, invétia limb'a nóstra fora cea mai mica sila, de bunn voi'a loru, atátu cá-ci ea este usióra din natur'a sa, câtu si cá 'i face interésulu loru personale cá se o invetie, in câtu eu de multe-ori me miru, cum de o invétia asia curendu chiaru germanii si evreii veniti numai de câte 5—6 ani in patri'a nóstra. Cautati si la turcii care se mai afla aici in captivitate (cá vreo 1300), cá cei mai multi au inceputu se o vorbésca. O aru invetia si mai multi straini, déca cátiva pseudo-philologi si gramatici nu 'iaru ameti cu orthographiile loru fantanste, desiuchiata, anarchice, destructive, rebelle contra legiloru eterne a le limbei, si — de doi ani incóce inca si muscalite, cá se faca placerea muscaliloru. Dara despre acésta cu alta oca-siune.

Asia stá lucrulu cu fiitóri'a nationalisatie a Dobrogei.

Cestiunea evreiloru a intratu intr'unu stadiu nou, in care o inpinsera chiaru evreii si care va surprinde pe multi, in tíera si inafara. Ea merita tóta atentiunea. Cine ar fi crediutu, cá insii evreii se nu voiesca a se acorda drepturi politice la toti evreii locuitori in Romania? Si totusi acesta este curatulu adeveru. S'a formatu adeca una partida respectabile, compusa din israeliti nascuti in una si doue generatiuni aici in tíera, multi din ei crescuti in scólele tieriei, nesupusi la nici-o protectiune straina. Acea partida cere si se róga, cá nu cumva se fia indigenati toti israelitii, ci numai aceia, carii voru fi in stare de a documenta, cá au tóte conditiunile de indigenatu coprinse in legile

tieriei, cá nu stau sub nici-o protectiune straina, cá n'au scapatu incóce pentru vreo crima comisa airea, cá n'au scrisu si n'au lucratu nici-odata contra intereselor Romaniei, cá nu s'au subtrasu dela impositele tieriei, cá n'au caditu nici-odata in delictu si crime aici in tíera, si anume ca nu s'au incercatu a mituí in speculele loru pe functionari.

## Respunsu la articolulu „Nitielu siretlicu advocatiu“ publicatu in Nri 73 si 74 alu „Observatoriulu“ din anulu curinte.

(Urmare si fine.)

Va se dica comissiunea a aflatu, ca deciderea prealabila a solidaritatiei, este stricaciósa si i léga manile a priori, si cu tóte acestea totusi a decisu solidaritatea in modu prealabilu?

Séu déca nu, intrebú in ce consta neesactitatea raportulu meu.

Dar' se fimu sinceri.

Cuvintele intrebuintiate, dupa corespondintele, de membrulu A. T. si adeca „a se consulta in modu sinceru si fara de tóta apucatura“ vedesce modulu de cugetare alu passivistiloru.

Fiindu eu cunoscutu ca activistu, au cugetatu Domnii passivisti, ca propunerea mea, de a se decide solidaritatea actiunii in modu prealabilu, este o apucatura adeca o cursa, in care asiu voii se prindu pe passivisti, ca se primésca solidaritatea, presupunendu póte, ca eu asiu fi siguru, ca maioritatea conferintiei va primi resistinti'a activa.

Deci spre a se salv'a de acestu pericolu DD. passivisti rationau de buna séma in modulu urmatoriu:

Se nu primimu solidaritatea in modu prealabilu, ci se vedemu, ce se decide in meritu, déca maioritatea primesce resistentia passiva, apoi vomu primi si noi solidaritatea, iara déca nu, nu o vomu primi.

Astfelu activistii se voru prinde in curs'a propria.

Déca passivistii erau mai sinceri, trebui'a se spuna curatu, ca ei numai sub acea conditiune primescu solidaritatea, déca se va adopt'a de conferintia resistinti'a passiva.

Constatu dar' din nou, ca pertractarea si deciderea prealabila a cestiunii de solidaritate propusa de mine nu s'a primitu in comissiune, ci s'a avisatu, a se pertract'a dupa deciderea meritoria, la ceia ce am observatu, ca pertractarea si deciderea prealabila a cestiunii de solidaritate, si deciderea asupr'a acestei cestiuni dupa resolvarea cestiunii principale nu este un'a si aceiasi, fiindca in casulu celu dintaiu este jertfirea spontanea a convictiuniloru proprii in favorulu solidaritatiei, in casulu alu doilea este maiorisarea passivistiloru prin activisti, séu vice-versa; m'am dechiaratu in sa multumitu, déca cestiunea solidaritatiei celu pucinu in conferintia va fi pertractata ca cestiune prealabila.

Astfelu standu lucrulu nu potu fi inculpatu de a fi fostu neesactu in raportulu datu de mine adunarei electorale din Brasiovu. Celu multu mi se póte imput'a ca m'am servitu de terminii activitate si passivitate in locu de terminii adoptati de comissiune, adeca: resistentia activa si resistentia passiva si ca am numitu votulu minoritatiei votu separatu.

In catu in casulu presinte difere „votulu separatu“ de „votulu minoritatiei“ nu voiescu se desbatu, fiindca nu voiescu a face vorba de lana caprina.

Destulu ca inca in comissiune s'a decisu ca d-lu G. Baritiu se refereze in numele maioritatiei iara eu in numele minoritatiei comissiunii.

Finindu-si comissiunea consultarile sale si mergéndu la conferinti'a, cea dintaiu propunere a fostu, dupa cum se vede si din corespondinti'a din cestiune, ca comissiunea se nu refereze in siedinti'a presinta, ci in diu'a urmatóre, la care eu am facutu contra-propunerea, ca se se refereze stante pede. Prin urmare in siedinti'a II nu s'a potutu aduce loco primo altu conclusu, decâtu asupr'a acestoru doue



propuneri. Asia dara dejá din acestu motivu conclusulu primu alu siedintiei II n'a potutu fi cestiunea solidaritatiei ci numai despre amanare.

Primindu-se propunerea ca se se refereze stante pede, s'a datu cuventulu d-lui G. Baritiu ca raportorului maioritatiei. D-sa a inceputu raportulu seu, espunendu, ca eu asi fi propusu de a se pertracta ca cestiune prealabila solidaritatea. Nu s'a opritu in sa aci, ci — si a continuatu raportulu pana la fine, recomandandu pentru tinent'a alegatorilor romani fatia cu alegerile dietali resistinti'a passiva. Imediatu dupa acésta mi s'a datu cuventulu ca raportorului minoritatiei.

Eu raportandu am recomandat participarea la alegeri resp. resistinti'a activa.

De aci s'a incinsu discussiunea pro si contra luandu ambii raportori la finea discussiunei inca-odata cuventulu, fara ca cestiunea solidaritatiei se mai fi obvenitu in discussiune: Deci s'a pusu la votu cestiunea tinentei alegatorilor romani fatia cu alegerile dietali si sa primitu resistinti'a passiva cu 31 voturi fatia de 25 voturi date pentru resistinti'a activa.

Membrii conferintiei cugetandu, ca lucrulu este deja finitu se sculara si unii chiar' esiau din localitatea siedintiei, candu d-lu presiedinte, déca nu me insielu, facutu atentu de d-lu Baritiu, se adresa cátra membrii conferintiei cu cuvintele „Domniloru inca nu suntemu gata, avemu inca se decidemu cestiunea solidaritatiei. Primitu solidaritatea Domniloru? Atunci s'au auditu mai multe voci „primimu, primimu.“

Astfelu s'a votatu solidaritatea loco ultimo. Cumca lucrulu a percursu astfelu, dupa cum l'am espusu eu, me provocu la toti membrii de buna credintia ai conferintiei in specie la d-lu presiedinte alu conferintiei si la d-lu raportor alu maioritatiei.

Cum vine in protocolulu conferintiei, cá primulu conclusu cestiunea solidaritatiei, nu sciu, póte fi din eróre séu fiindca d-lu raportor alu maioritatiei in raportulu seu a mentionatu mai antaiu de acésta cestiune.

Constatu in sa, ca eu numai astfelu cunosc mersulu lucrurilor la conferinti'a din Sibiiu si ca referindu in acestu modu adunarei electorale din Brasiovu, cu scirea mea n'am falsificatu nici o iota.

Déca cu tóte acestea scriitorulu articolului „Nitielu sretlicu advocatialeu,“ afla de cuviintia a me acoperi cu veninulu defaimariloru sale, apoi acésta nu este ceva neobicinuitu in viati'a nóstra politica nationala. Nu este acesta celu dintaiu casu, ca omeni onesti si bine simtietori pentru natiunea loru se fie clevetiti si defaimati.

Indata ce cineva cutédia a avé alta parere politica, este inferatu de tradatoriu. Terorismulu, care esista la Romani in privintia acésta numai esista la alte natiuni.

Pre langa acésta procedere desvoltarea libera a pareriloru este inpedecata. O directiune luata in politica, chiar' fiindu rea, nu se póte delatura fiindca acea directiune se sustiene la noi totu cu atata tenacitate ca si infalibilitatea papala la ultramontani.

Póte ca ar fi mai bine a apreti'a totu-déuna tendinti'a cuiva, si numai affandu-o pe acésta de neonesta séu stricaciósá alu judeca; dar' acésta nu corespunde naturei nóstre. Noi Romanii judecamu dupa prim'a impressiune, nu avemu pacientia de a accepta probe, déca prin acést'a onorea cuiva séu interesele nationali sufere dauna, la acésta nu ne cugetamu.

Nu potu inchieia acestu respunsu fara a mentiona ceva si despre natur'a pólitica a alegerei din Brasiovu.

Sa facutu mentiune in jurnalistic'a nóstra, ba chiar' si in articolulu din cestiune, despre alegerea din Brasiovu intr'unu modu ca si candu alegerea unui Romanu de deputatu la Brasiovu sar' fi facutu numai sub acea conditiune, ca deputatulu romanu se fie de partid'a regimului.

Acésta nu este esactu. Alegerea unui Romanu in Brasiovu s'a facutu in urm'a unui pactu inchieiatu intre Romani, Unguri si Nemtii catolici, cu unu cuventu intre alegatorii ne-sasi, in poterea caruia acesti alegatori avéu se aléga ca deputati in trei cercuri electorale a le Brasiovilu unu Romanu, unu Unguru si unu Némtiu catholicu.

Déca Ungurii si Nemtii au votatu pentru candidatulu romanu apoi acésta au facutu-o in poterea pactului, fiindca si alegatorii romani au votatu pentru candidatulu unguru si némtiu. Asia dara deputatulu romanu nu este obligatu prin alegere fatia cu regimu la nemica.

Eu din parte'mi nu m'am inbulditu la candidatura fiindca acésta missiune in consideratiune la

cancelaria mea advocatialea, este inpreunata cu jertfe.

Nu am pretinsu, ci mi s'a oferitu acésta candidatura.

In privinti'a tinentei mele politice 'mi am reservatu mana libera, si voiu merge cu acea partida dietala, care va fi in positiune, de a face mai multe concessiuni intereselorú nóstre nationale. — Eu me privescu de deputatu alesu de Romani.

Dar' pote cineva se intrebe pentru ce n'au pactatu Romanii brasioveni cu Sasii?

Respunsulu este fórte usioru: fiindca Sasii nu voescu sé pacteze cu noi, ei voru se aléga numai deputati sasi. Unu esemplu va esplica modulu de cugetare alu Sasiloru.

La alegerile comunale din Brasiovu intemplate in primavéra anului curentu amu pretinsu si noi Romanii, cu consideratiune la numerositatea locuitoriloru romani din Brasiovu si prin urmare la necessitatea limbei romane, ca intre cei 60 de amplotiati comunali unu senatoru si vreo doi séu trei amplotiati subalterni se fie romani.

Avendu in vedere, ca Romanii din Brasiovu facu maioritatea relativa a poporatiunei si ca chiaru in representanti'a comunala dispunu de 42 de voturi (30 alesi si 12 virilisti), va concede ori si cine ca acésta pretensiune a Romaniloru brasioveni a fostu fórte modesta.

Cu tóte acestea ce credeti ca au respunsu Sasii? — Ca nice unu servitoriu de oficiu nu voru alege romanu, fiindca ei voru se constate inaintea lunei, ca Brasiovilu este inca orasiu sasescu.

Era dar' la rendulu nostru se constatamu, ca Brasiovilu nu este orasiu sasescu, si acésta ni-a succesu in modu eclatantu.

Din doi deputati orasienesci nu s'a alesu nice unu Sasu, iara dintre cei doi deputati din comitatu abia s'a alesu unulu.

Déca Romanii din Brasiovu aru fi fostu cei mai aprigi passivisti totusi de astadata din totu sufletulu fara a fi sedusi de cineva, ar fi luat parte la alegeri, pentru ca se dé Sasiloru lectuinea cuvenita pentru aroganti'a loru la alegerile comunale.

Mi-incheiu respunsulu meu, cu acea doctrina practica, ca este bine, ca omulu mai intaiu se cerceteze si apoi se judece.

Brasiovu, 21 Octobree 1878.

N. Strevoiu.

#### Din Transilvania.\*)

In numerulu 114 „Telegrafulu romanu,“ formuléza unu felu de respunsu la articolii nostri, aparuti dilele trecute relativu la cestiuni ardeleni de deosebita categoria.

Acésta procedere a diarului „activistu“ din Sibiiu e explicabila; déca amu dá dreptate celoru cari atribuescu naturei omenesci o aplicare inascuta spre reu, minciuna si falsitate, amu dá acelu demersu si titlulu de firescu.

Scriindu acestea, nu ne gandimu a inaugura cu „Telegrafulu“ din Sibiiu o lupta polemica. In susi marturisesc, ca nu spera a ne poté intielege séu convinge vre-odata; si-apoi pe langa acésta consideratiune practica, mai privimu lucrulu si din puncte de vedere mai inalte... se semnalámu de o cam data cestiunea de demnitate.

Reu ne pare ca „Telegrafulu“ din Sibiiu diaru ardenelescu „absolutu activistu,“ nu s'a folositu, de unic'a ocaziune care i s'a oferitu, spre a cerca se restórne principiile, asertiunile, constatarile de faptu si liniamentele de procedere de noi formulate; cine scie déca din o singura polemica nu isvora ceva bunu. Din nenorocire activitatea diarului „absolutu activistu“ s'a redusu de asta data la nisce cestiuni de personalitate, si la consideratiuni retrospective, fórte pucinu séu mai de locu nereclamate de important'a si felulu afacerei. Daru nu vremu se dámu redactoriloru de la „Telegrafulu“ din Sibiiu lectiuni de conduita; densii sunt dóra, cari si-au introdusu articolulu nóue consacratu cu unu preliudu dintre cele mai minunate, despre atributiunile, datorii si modulu de conduita a unui adevertatu diaristu; atributiuni, datorii si modulu de conduita, pe cari in acestu secolu de „ruina,“ „coruptiune,“ „demoralisare“ si „mercenarismu,“ in tóta pressa romana de peste munti si de dincóce de

\*) Presupunendu ca onor. publicu cetitoru va-fi in cunoscinti'a respunsulu datu la articolele publicate in „Romania libera“ din partea „Telegr. romanu Nr. 114,“ care dupa marturisirea próprie este celu mai respanditu diaru in Transilvani'a, facemu locu articolulu de mai susu, pentru ca si cetitorii nostri se aiba ocaziune a cunósce apretiarile unui diaru independente si desinteresatu facia cu multu discutata cestiune a activitatii si passivitatii Romaniloru din Transilvani'a. Red.

munti numai ei, redactorii „Telegrafulu“ din Sibiiu intrunescu. Noi tragemu acésta deducere mai mult din textulu acelu minunatu preliudu; cei ce voru considara si spiritulu, voru dobandi convingerea, ca redactorii diarului in cestiune se separa de redactorii globului intregu.

Atatu in privinti'a cestiunei de persóna, catu si a consideratiuniloru retrospective, nu potemu inse se nu consacramu „Telegrafulu“ din Sibiiu pucine cuvinte de deslusire.

Anonimulu ss. nu este antaiu „unu advocatu romanescu“ din tíer'a Oltului, care n'a mai dusu peste Carpati altu-ceva cu sine de catu idei'a passivitatiei absolute, si propriele sale esperientie... Energi'a de conjecturi si ipotese prin care „Telegrafulu“ din Sibiiu voii se descopere pe ss. ca prin umilirea si blamarea autorului, se eviteze aprecierea celoru scrise, a amagitu, a dejucatu de asta data pe redactorii „activistulu“ diaru. Nu amu jucatu in Transilvani'a nici nu rolu politicu, nici civilu: nici de categori'a celui semnalatu, nici de o alta categoria. Convingerile politice si sociale pe care pe scurtu mi le-amu formulatu in articolii trecuti, sunt unu resultatu alu observariloru personale, inpreunate cu cercetari istorice si judecata obiectiva. Déca asi fi apartienutu unei sfere politice disciplinate, déca astadi asi fi unu „pasivistu doctrinaru, condusu de traditii si autoritati,“ m'asiu fi abtenu de a critica, de a face imputari, si de a vetama (fara intentiune) susceptibilitatea celoru din urma, imprejurare despre a carei realitate „Telegrafulu“ insusi se va fi convinsu citindu „Observatorulu“ No. 79, de la 12 Octobree.

Din contra amu aretatu pretutindenea reulu, unde dupa ale mele convingeri, amu credinti'a, ca se afla. In virtutea neperitorului dreptu ce are ori ce omu de a se gandi pana in mormentu la patri'a si natiunea sa, condusu de datori'a de a spune adevertulu fia catu de tristu si catu de plinu de amaraciune, mi-amu chranitu privirea sufletésca asupr'a romaniloru ardeleni, asupr'a celoru ce'i privescu; ce se facu, déca resultatulu cercetariloru si consideratiuniloru mele, a fostu atatu de tragicu?... Amu ganditu: destulu s'a plansu, destulu s'a suspinat in nópte; se smulgemu de pe rane legaturile putredite si veninóse, se le lasamu se sangere la lumin'a dilei! Grija suferindului se va indoi atunci, léculu se va afla mai lesne, animile datóre alu ajuta voru pricepe, ca amu ajunsu la césulu din urma, ca déca mai póte mantui vegherea si ajutorulu, acum e vremea.

Diaristic'a de peste munti numera intre datorie de prudentia politica: a ascunde natiunei ticălosi'a situatiunei, infricosiatele prapastii ce de tóte partile incongiura pasii ei. „Se nu o descuragiamu, isi dicu ómenii penei, aretandu-le gravitatea primejdiei, pucinatatea sortiloru de mantuire; se'i momimu.“

Se-i momiti? Se nu aprindeti faci'a trezirei in grozavulu inturerecu ce invelue viitorulu?... E o tactica trista, déca nu chiaru criminala, care nu va face de catu a iuti si a asigura perirea.

Daru inca o séma de ómeni, cari nu numai ca maschésa situatiunea, dar' din nepricepere séu rea vointia, impingu pasii natiunei pe cai gresite, pe caile ruinei? Din nefericire cercetarile mele m'au adusu la convingerea, ca intre romanii ardeleni (cá ori si unde in alte locuri) esista si atari „patrioti“ amagitori. Ce se facu, déca actele de pana acum a le „Telegrafulu“ din Sibiiu m'au facutu alu pune in rondulu celoru din urma, in numerulu celoru simbriasi cauzei straine?! „Telegrafulu Romanu,“ crede ce e dreptu, ca densulu nu a adusu natiunei romanesci din Adealu pana acum, pe tóte terimurile vietiei, de catu servicii bune. Densulu a fostu celu de antaiu care a facutu acésta constatare, ne tememu, ca precum nu s'a facutu ea pana acum, asia nu se va repeti de nimeni altulu in viitoru. Abstragendu de la actualitate, pe care amu descris'o cu alte ocaziuni, „Telegrafulu Romanu“ n'a servitu mai bine caus'a natiunei sale nici in trecutu. Inca ne este in via memoria rolulu ce l'a jucatu candu cu ultim'a alegere de metropolitu greco-orientalu, candu spre a compromite si resturná pe alesulu Popasu, romanu cu frumóse traditii romanesci, densulu denuntiá gubernulu ungurescu, ca acestu barbatu apartiene acelu partidulu romanescu, care voiescu ruin'a si nimicirea statului ungurescu. Popasu a caditu, altulu s'a alesu; „Telegrafulu“ din Sibiiu nu va mai poté inse sterge de pe frunte-i titlulu de denunciantu alu Romaniloru ardeleni in interesulu stapanirei si poporului ungurescu.

Istori'a „Telegrafulu Romanu“ este unu lucru



pretiosu, care cere se fia intreprinsu; nu inse pe acésta cale...

„Telegrafulu Romanu“ intrebuintéza in urma neste espuneri a le nóstre relative la activitatea Bohemiloru, ca arma contra „passivistiloru“ ardeleni spre a le areta neconsecinti'a in gandiri si vorbe; elu nu lipsesce a ne face cu acésta ocazie si pe noi neconsecinti. Elu citéza din articolii nostri unu pasagiu, identicu cu ce a mai disu elu odata in trecutu despre deosebirea intre Bohemi si Romanii ardeleni. Noi cari i-amu declarat u inca odata, ca e cumplitu mistificatu asupra autorului articoliloru in cestiune, cari i-amu probatu prin textulu si spiritulu aceluor articoli, ca nu avemu din „passivismulu“ romaniloru ardeleni nimicu doctrinaru, nimicu traditionalu, cari declaramu si acum ca nu suntemu solidari cu „passivisti“ ardeleni de catu asupra principiului, dar' ca nu aprobamu modulu siovaitoru, defectuosu si gresitu in care elu este aplicatu, dovedimu prin acele dise „identice“ cu cata pornire am recunósce si „Telegrafulu“ din Sibiu, celu „absolutu activistu“, meritele sale candu ar avea vre-uuulu.

Sunt apoi in respunsulu „Telegrafulu Romanu“ passagie inspirate de unu modu de vedere adeveratu bizantin, formulate in modele de stilu odiosu, prin cari diarulu „absolutu activistu“ contesta la dieci de mii ardeleni espatriati, si smulsi de o neimpacata ursita dela sinulu patriei lor, dreptulu de a mai gandi, de a mai juca unu rolu in cestiunile cari privescu nenorocita, jafuita lor natiune romana din Ardeal; pasagiile acele calomniatóre si menite a discreditu o numerósá ceta de pribegi, redusu de ungrismulu stepanitoru de a nu mai poté traí in tíera lor, nu ne privescu numai pe noi, nu vomu respunde dara singuri. Destulu ne este astadi a constata, ca atari drepturi nu incéta nici odata; relatiunile intre fii si mama nu se stingu de catu cu foculu vietiei. Acesti fii pribegi, desmosteniti, condamnati a-si vedé palindru visulu tineretiei de a fi trairu, nu voru incetá inse a se gandi la patri'a loru nici odata; candu va bate césulu, ei voru sci alerga sub stégulu desfasiuratu, fia spre a intra in o nóua viatia, fia spre a muri.

Credemu a ne fi rafuitu destulu. „Telegrafulu Romanu“ simte insusi ca nu ne vomu poté convinge nici odata: nu vomu mai polemisa dara.

Urmeze inainte pe calea inceputa, póte i s'a ursitu menirea de a sprijini pe strainu la ingenuchiarea natiunei sale. Noi vomu urma se tratamu cestiunile politice a tei milióne aserviti, in principiulu de pana acumu. Déca o séma de ómeni desperandu de viitoru cu deseversire, séu inspirati in modu gresitu si peccatosu, solicita natiunei loru o mórte morala, rusinósá si degradatóre, dar' care crutia si mangaie materi'a, noi vomu cere mereu se lucramu pe terémulu de resistentia a altoru generatiuni mai brave de catu a nóstra, si déca va fi se perimu, se perimu incaiu cum se pere! . . . ss.

#### **Dela congresulu nationalu bisericescu alu Romaniloru gr.-or. din Ungari'a si Transilvani'a.**

(Raportu specialu alu „Tel. Rom.“)

(Urmare.)

Siedinti'a VII, din 7/19 Octobru 1878.

Siedinti'a se deschide la 10<sup>3</sup>/<sub>4</sub> óre in. a. Se cetesce protocolulu siedintiei precedente si se verifica.

Presidiulu presentéza:

a) Raporturile consistoriului eparchialu din Caransebesiu in privirea regularei parochieloru si dotarei preotiloru. — Se transpunu comisiunei pentru regularea parochieloru.

b) Raporturile consistóreloru eparchiale despre arondarea protopresbiteratelor. Se predau comisiunei organizatóre.

c) Raportulu consistoriului metropolitanu, in privinti'a cartiloru scolare.

Se predau comisiunei scolare.

d) Petiti'a unoru membrii din comun'a bis. Cebsi'a pentru reducerea parochieloru.

Se predau comisiunei pentru regularea parochieloru.

Dep. cav. de Puscariu constata, ca trebuintele s'au inmultitu si ca este neaperatu de lipsa, a crea mijlóce pentru intretinerea organismulu metropolitanu. Fondurile eparchieloru au fie-care destinatiunea sa particulara. De unde resulta, ca metropoli'a este necesitata a-si crea ea insasi mijlócele materiale reclamate de numerósele trebuintie, ce are adaugendu, ca deja in anulu 1 alu esistentiei sale, congresulu a alesu o comisiune ad hoc, care a si elaboratu unu proiectu de statutu cuprindendu, cum si de unde se se faca fonduri comune metropolitanu.

Comisiunea verificatóre prin raportorulu seu P. Petricu raportéza in privinti'a alegerei deputatiloru Antonie Mocioni, Dr. Alecsandru Mocioni si Eugenu Mocioni, dintre cari cei doi din urma au cerutu concediu pentru sesiunea presenta.

Toti trei deputatii amintiti se declara verificati si totodata li se da concediulu cerutu.

Acelasiu raportorulu constata, ca deputatii alesi:

Fogarasi, Mangiuca si Filipescu nu s'au presentatu, n'au trimisu credentialele nici n'au cerutu, concediu. Deci propune a considera pre deputatii amintiti ca si-au depusu mandatulu, escriindu-se nóue alegeri pentru cercurile respective, si motivandu acésta propunere prin Stat. org.

Se primesce propunerea comisiunei in totu cuprinsulu seu.

Comisiunea organizatóre prin raportorulu seu Dr. An. Trombitasiu raportéza: Asupra rescriptulu ministerialu, prin care nu se incuviintiaza cererea congresulu din 1870 de a elibera portiunile canonice dela platirea darei de pamentu, remanendu a se plati numai darea de venitu. Comisiunea propune a lua rescriptulu spre sciintia motivele, cuprinse in elu fiindu basate pe legea de contributiune.

Dep. Pesteanu propune a inainta o nóua cerere la locurile mai inalte ca se se oblige comunele a solvi contributiunea dupa pamenturile eclesiastice si nu preotii.

Se incinge o lunga discutie pledandu dep. Lengheru, Cosma etc. pentru propunerea comisiunei.

Dep. Boiu si Alecsie Popoviciu ar dori se se ia unele dispositii spre a usura preotimea de acésta sarcina catu de catu.

Cam in acelasu intielesu mai vorbescu dep. Rotariu, Gaetanu, Munteanu si Petricu.

Se primesce propunerea comisiunei iar' dep. Pesteanu isi reserva dreptulu a inainta la tempulu seu o propunere in acésta cestiune.

Acelasiu raportorulu raportéza:

2) Asupra cererei preotimei nóstre din presbiteratulu Timisiórei in aceeaasi cauza.

Cererea se privesce resoluta prin conclusulu precedentu.

3) Asupra adresei sinodulu din eparchi'a Aradulu pentru a intr'uni congresulu in locu de 1 Octobru, in 20 Augustu.

Comisiunea propune a remané pe langa usulu de mainainte care e prescisu in Statu org. si motivatu si prin inpregiurarile economice, in cari se afla deputatii.

Presidiulu arata, ca tempulu intrunirii congresulu nu este tocmai potrivit, una ca acum e culesulu viiloru, cucuruzulu etc. alta ca chiaru si conditiile climatice nu sunt favorabile.

Congresulu decide: de órece propunerea sinodulu din dieces'a Aradulu invólva o schimbare a Stat. org., deocamdata se trece preste propunere la ordinea dilei.

4) Asupra propunerei unui membru sinodulu din dieces'a Caransebesiulu, — propunere apretiatá de acelu sinodu, pentru a nu admite, ca acelasu individu se fia in acelasu tempu deputatu la dóue sínóde eparchiale.

Comisiunea consimte cu propunerea apretiatá si de sinodulu din Caransebesiu si este de parere, ca se se oblige deputatii alesi in dóue eparchii a se declara, la care sinodu dorescu a lua parte; unulu si acelasu individu se nu póta fi deputatu la dóue sínóde in acelasu tempu.

Presidiulu constata, ca sínódele eparchiale fiindu autonóme a verifica séu nu etc. pre membrii sei, ele au chiemarea a decide in acésta materie dupa buna chibzuire a loru. Se se tréca deci la ordinea dilei preste propunerea spriginita de comisiune.

Dep. V. Babesiu intr'o espunere mai lunga aréta, ca cestiunea de facia s'a discutatu si in jurnale si toti au recunoscutu incompatibilitatea in privirea deputatiloru alesi in dóue eparchii. Sprijinesce opiniunea presidiulu adaugendu, ca unu conclusu in materi'a de facia este de prisosu. Unu singuru casu a fostu, de acelasu individu a participatu la dóue sínóde, dar' unu individu, care prin acésta participare a facutu mari servicii bisericeii si a adusu multe jertfe in interesulu aceluor sínóde.

La intrebarea dep. Cosma, presidiulu raspunde ca unu individu nu póte apartiné in acelasu tempu decatu la o singura parochie si eparchie.

Dep. Cosma continua dicendu, ca numai alegatoriulu are dreptulu a fi alesu. Alegatori sunt membrii din eparchie. Nime nu póte fi membru in dóue eparchii in acelasu tempu. Spriginesce propunerea comisiunei.

Dep. Rotariu combate propunerea comisiunei, care voesce a induce unu nou §. in stat. org. aderandu la argumentele espuse de dep. V. Babesiu.

Dep. I. Petricu regreta, ca unii din preopinanti iau considerare la persóne si nu la obiectu. Combate parerile dep. Rotariu.

Episcopulu Metianu tiene o lunga vorbire, in care arata, ca intre diecesele Aradulu si Caransebesiulu esista si adi multe legaturi de inportantia: fondurile comune, cestiunea monastiriloru etc. De aceea ómenii au alesu barbati renumiti, cari se dea deslusiri si se raporteze in amendóue sínódele. Cine este membru alu provinciei metropolitanu póte participa ori unde ca deputatu etc. Nu este in interesulu bisericeii se se escluda barbati bine meritati, cari se dea informatiuni, cari au adusu cele mai mari jertfe pentru inaintarea bisericeii, pentru infintierea metropoliei etc. etc. Opinéza deci a se trece la ordinea dilei.

Vicariulu N. Popea dice, ca este deprinsu a nu confunda obiectulu cu personalitati.

Regreta, ca-ci se ia considerare la persóne, in locu se se aiba in vedere exclusiv partea obiectiva a lucrulu. Adauga apoi, ca cineva póte da informatiuni in dóue sínóde fara ca se fie membru cu votu decisivu. Insasi persóna, care a participatu deja la dóue sínóde ca membru activu si acum combate parerea comisiunei, insasi aceea persóna sustiene principiulu incompatibilitatii in privinti'a participarei la dóue sínóde. Ratiunea este, care ne spune, ca este o imposibilitate fisica a lua parte activa la dóue sínóde deodata. Admiendu totusi acésta, atunci usioru s'ar poté intempla, ca mai multe persóne se fie alesi si verificate in tustrele sínódele eparchiale, ceea ce de siguru nu ar inainta interesele bisericeii. Spriginesce propunerea comisiunei.

Presidiulu constata, ca Stat. org. nicairi nu opresce, ca cineva se fie alesu si se lucre in dóue si-

nóde. Se delaturamu reulu, déca esista. Aici inse nu e vorb'a de reu, ca-ci cauzele bisericeii s'au inaintatu prin admiterea aceluasiu membru in dóue sínóde. Propunerea comisiunei nu este motivata prin casuri concrete de mai'nainte. Deci nu este cauza, a sprijini parerea comisiunei.

Congresulu primesce propunerea comisiunei cu 31 contra 27 voturi.

Acelasiu raportorulu raportéza asupra chartiei sinodulu din dieces'a Caransebesiulu, in privirea alegerei de referent salarisatu a fostulu asesoru onorariu Pavelu Miculescu, pe care episcopulu deacolo nu voiesce alu intari in noulu postu.

In sinulu comisiunei s'au ivitu dóue pereri cu totulu opuse. Majoritatea propune spre primire: Inaintarea din postulu de asesoru onorariu in postulu de asesoru-referent nu reclama o nóua intarire din partea resp. episcopulu déca dela intaia alegere si pana la a dóua n'a obvenitu unu casu disciplinaru fatia de persóna respectiva. Minoritatea comisiunei considera de necesara nóua intarire si ca archiereulu are dreptulu de a intari séu nu.

Tempulu fiindu inaintatu (1<sup>3</sup>/<sub>4</sub> óre d. a.) desbateru se amana pe siedinti'a urmatóre.

(Va urma.)

#### **Societatea academica romana.**

Sesiunea anulu 1878.

(Urmare.)

Siedinti'a dela 5 Septembrie.

Dupa cetirea si adoptarea processulu verbalu presidintele comunica, ca d. Ilarianu Puscariu, protosincelu, archidiaconu si professoru la seminariulu din Sibiu, a trimisu pentru bibliotec'a societatiei doue exemplarie din oper'a s'a: „Isagogia“, adeca introducerea in cunoscinti'a cartiloru sf. Scripture si trei fascicule din „Foiti'a Telegrafulu romanu“. — Se primesce cu multiamire. Ne fiindu lucruri pregatite pentru ordinea dilei, membrii trecu in comisiuni si sectiuni.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 6 Septembrie.

Se comunica o depesia a d-lui N. Cretulescu, prin care aréta, ca din caus'a unui accidentu, care i'a causatu o lesiune la cóste, nu crede ca va potea veni curendu se ia parte la lucrarile societatiei.

D. Laurianu aréta, ca din caus'a lipsirei d-loru Cretulescu si Ionescu, comisiunea administrativa, din care face parte si d-lui, a remasu cu unu singuru membru. — Societatea decide a se complectá cu alti doui membri. — Procedendu-se la votu prin bilete, se alege cu majoritatea voturilor dñii Aurelianu si Caragiani.

La ordinea dilei raportulu comisiunei numite pentru cererea d-nei Veronic'a Macsimu, veduv'a repausatulu I. C. Macsimu.

Dupa mai multe discussiuni se aduce o propunere subscrisa de d-nii Laurianu, Baritiu, Quintescu si Odobescu ca cele 1818 esemplarie complete din proiectulu de dictionariu si glossariu se se dé in deplina proprietate a colaboratoriloru in raportu cu lucrarile lor, dupa repartitiunea urmatória:

Esemplarie 1020 herediloru repausatulu Macsimu.

„ 330 d-lui Al. Treb. Laurianu.

„ 100 d-lui G. Baritiu.

„ 50 d-lui I. Hodosiu.

Acésta propunere punendu-se la votu se admite cu majoritatea voturilor.

Relativu la cererea d-nei Macsimu se aduce urmatórea propunere subscrisa de d-nii Laurianu si Odobescu: „Propunemu cá societatea se cumpere dela erediului Macsimu pe pretiu de 50 lei (adica cu rabatulu librariloru de 30 la suta), patru sute esemplare din proiectulu de dictionariu si glossariu. — Sum'a de 20,000 lei se i se respundia in cursu de 5 ani cu câte 4000 lei pe anu.“

D-nii Maniu, Aurelianu si Sturdz'a aducu o alta propunere in coprinderea urmatóre:

„Propunemu a se luá 100 esemplarie din dictionariu si glossariu cu rabatulu de 30 la suta, platibilu fora interesu in doui ani de dile d-nei Macsimu.“

Propunetorii esplica verbalu, ca acestea se se scotésca pe pretiulu actualu de 72 lei.

Punendu-se prim'a propunere la votu, cade; éra propunerea a dou'a se admite cu mare majoritate.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a din 7 Septembrie.

D. Baritiu comunica o seria de caete, manuscripte ale d-lui Hintiescu din Brasiovu, cuprindendu fabule si povesti populare romanesci si unu tractatu de Faun'a Transilvaniei, scrisa in limba germana.

Se recomanda cea d'antaia sectiunei istorice, ér' cea de a dou'a sectiunei de sciintie.

D. Baritiu da lectura unui operatu alu seu, continuatiune a memoriiloru sale, sub titlulu „Economia sociala si Istoria civilizatiunei in Transilvani'a“. Elu este ascultat cu atentiune si recomandat a se tipari in analele societatiei.

D. Odobescu da lectura urmarei memoriului seu despre cunun'a dela Noro-Cerkask. Acésta se asculta cu viu interesu si se decide a se tipari in Anale.

D. Sturdz'a da lectura unui memoriu asupr'a bibliografiei si numismaticeii romanesci. Se adreseza multumiri autorelui si se decide a se tipari in anale.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 9 Septembrie.

Se comunica o epistola a d-lui N. Cretulescu, prin care tramite 16 esemplare din opulu seu Anatomia descriptiva (13 cóle tiparite pana acumu) destinate a se inparti pe la membri, oprindu-se unu



esemplaru pentru biblioteca. — Se primesc cu multitudine. Societatea nefiind în număr regulamentar spre a putea lua deciziuni, membrii se împart în comisiuni și se ocupă cu lucrările lor respective.

Vice-presedinte, G. Baritiu.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Sedintă de la 11 Septembrie.

Se comunica mai multe donațiuni de cărți pentru biblioteca societății și anume:

1. O carte scrisă în limbă turcă și tipărită în 1825, cuprindând o colecție de 17 capitulațiuni ale imperiului otoman cu puterile europene, data de d. V. A. Urechia.

2. O carte intitulată „Pomaritul” și 2 fascicule intitulate „Calendarul bunului econom” pe anii 1877 și 1878, trimisa de d. Comsi'a, profesorul la seminarul Andreanu din Sibiu.

3. Doue exemplare Geografi'a Romaniei și a țierilor locuite de romani, carte didactică pentru școlile elementare, trimise de d. Antinescu, profesorul din Ploesci.

4. O serie de mai multe cărți, donate de d. Sturdz'a, și o icoană veche aflată în ruinele cetății Némțiului, de repausatul C. Negri, ajunsă în cele din urmă în posesiunea d-sale. Acestea se primesc cu mare mulțumire, ordonându-se a se trece în registrele și în analele societății.

D. presedinte intrăba, deca secțiunile său comisiunile au ceva lucrări gat'a, spre a se trece la ordinea zilei. D. Quintescu declară, ca pe a două di va putea aduce raportul din partea comisiunii insarcinate cu revizuirea probelor de traducțiuni din autorii latini. Afara de acesta, mai mulți alți membri din secțiune anunțau, ca raporturile vor fi în curendu depuse.

Vice-presedinte G. Baritiu.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Sedintă de la 12 Septembrie.

D. Dimitrie Sturdz'a, cerendu cuventulu, propune, că prin delegațiune se se cêra dela ministru respectivu a trimite societății academice medali independentiei și tôte decoratiunile romane spre a se complectă colecțiunea de medalie și monete ale societății. — Propunerea se primesc.

D. Hodosiu arêta, ca corespondenti'a, ce a avutu în cele din urmă, cu eredi repausatulu Al. Papiu Ilarianu, crede momentulu oportunu de a putea acuziționă bibliotec'a repausatulu cu unu pretiu fôrte moderatu și cu unu modu fôrte expeditiv. Pentru acea depune o propunere subscrisă de d-lui și de d-nii Sturdz'a și Odobescu în cuprinderea următoare:

„In urm'a ofertei ereditaru lui Al. Papiu Ilarianu, facuta prin ei insisi și prin mandatulu lor, D. Dionisie Precupu, Societatea academica romana primesc în proprietatea s'a bibliotec'a numitulu repausatu, fostu membru alu acestei societati, în următoarele condițiuni puse de eredi:

„1. Societatea va dispune, prin delegațiunea sa, ridicarea unui monumentu asupra mormentulu lui A. Papiu Ilarianu, monumentu demnu de viêt'a repausatulu. Spre acestu scopu se va aloca în budgetulu seu pe anul 1878-1879 sum'a de 5800 lei.

„2. Pe lenga acêta societatea da ereditaru lui A. Papiu Ilarianu că ecivalentu inca o suma de 1200 lei, care asemenea se va trece în budgetulu societății pe anul mai susu disu.”

D. Babesiu dice, ca înainte de a lua în considerațiune propunerea acêta, crede, ca ar' trebui se se indeplinesc formalitatea, pentru care s'a luat o deciziune anterioară; prin urmare se vina comisiunea, ce amu numitu cu raportulu de estimațiune, spre a vedea de se compensăza valôrea bibliotecii cu sumele ce se ceru. — D. Sturdza declară, ca deca a subscrisu propunerea de facia împreuna cu d. Odobescu, acêta a facut'o pentru că se faca lucrulu mai repede. Lucrarea comisiunii o considera, că o formalitate de pucina necesitate, asiă precum cunôsce fôrte bine bibliotec'a repausatulu Papiu. că-ci ea contine cărți de o importanță însemnată pentru istoria natională, cari după raritatea lor valôră de două și de trei ori mai multu, decâtu sum'a, care se cere. — D. Laurianu dice, ca cunôsce și d-lui bibliotec'a acêta; cu tôte aceste crede, ca totu mai regulatu este, că se se observe catalogulu ei spre a si dă o parere asupra valôrei. — D. Hodosiu spune, ca catalogu lar potê aduce ori candu la societate. — D. Maniu atrage atentiunea societății asupra procederei legale în acêta transacțiune: se se vedia, deca procuratorulu, de care e vorb'a, are plenipotentia

în regula, spre a încheia cu societatea asemenea transacțiune. — D. Odobescu sustiene pe d. Sturdz'a. — D. Babesiu revine a se face formalitatea evaluatiunei. D. Sionu nu si face scrupulu a votă sum'a, care se cere, fiindu ca i se pare minima, după valôrea cartilor, pe care le cunôsce; d'ér' vedindu, ca propunerea în introducerea s'a vorbesce de oferte din partea mandatulu lor, crede, ca e bine se se vedia cuprinsulu acelor oferte înainte de a se dă unu votu pentru acêta.

Dupa ôrecari explicatiuni și lamuriri se votăza propunerea de mai susu, și cu majoritate se admite conclusulu urmatoru:

„Societatea academica primesc condițiunile propunerii și insarcinēza pe delegațiune a face transacțiunea cu eredi, conformu legiloru și a lua în posesiune bibliotec'a după catalogulu ce s'a facutu de consiliulu de familia.”

D. presedinte comunica doue exemplare din oper'a „Consideratiuni asupra spatiului și timpului”, trimisa bibliotecii societății de autorulu ei, d. I. cav. de Puscaru. Se primesc.

Vice-presedinte, G. Baritiu.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

(Va urma).

### Sciri diverse.

— (Parastrasu). Domineca în 15/27 a lunei curente s'au celebratu în catedral'a dela Resinari unu parastrasu intru memori'a fericitulu metropolitu Andreiu baronu Siaguna. Din partea membriloru congressulu s'au depusu pe mormentulu nemuritorulu metropolitu o frumôsa cununa de flori cu inscripțiunea: „Marelui Andreiu. Membrii Congressulu din 1878. Totu cu acea ocaziune s'au ornatu și portretulu fericitulu Emanuilu Gojdu, aflatoru în scôla romanêsca din Resinari cu o frumôsa corôna de flori, care purta următoarea inscripțiune: „Marelui mecenate Gojdu. Membrii Congressulu din 1878.”

### Bibliografia.

— Crestinulu greco-catholicu deprinsu în legea sa, de Dr. Augustinu Lauranu. Pretiulu unui esemplaru brosiuratu este: 1 fl. 20 cr. éa editiunea de lucsu se vinde cu 1 fl. 30 cr. Acêta carte, care nu ne indoim ca va atrage asupra atentiunea barbatiloru competenti în materie dogmatică și bisericească se afla de vândiare la autorulu în Oradea-Mare. La acelasu d. autoru se mai afla inca de vândiare și mai multe exemplare din opulu: „Enchiridion Juris ecclesiae orientalis catholicae.” Auctore Josepho Papp-Szilágyi de Illyésfalva. Pretiulu acestui opu este: 3 fl. v. a.

— Legendaru sêu Carte de Cetire, pentru școlile populare de Vasile Petri. Partea I. Acêta carte didactică a prea bine cunoscutulu autoru, cuprinde 221 bucati alese de cetire pe 174 pagine. Pretiulu unui esemplaru legatu este 45 cr. v. a.

— „Albina Carpatiloru,” diaru beletristicu ilustratu au reparatu în zilele aceste. Publiculu cunôsce deja bine acêta meritôsă publicatiune, care sub noulu seu redactore, promite a fi câtu se potê mai interesantă și instructivă. Eata cuprinsulu primulu numeru, ornatu cu trei ilustratiuni prea frumôse: O excursiune în infinitu, novela de I. Popescu, care promite unu desnodementu singularu și interesant. Stilulu în care este scrisă acea novela ilu potemu numi brilantulu și fêlicitamulu pe autorulu ei care se presentăza publiculu romanescu, cu prima sa novela originală, ca unu scriitoru abilu și cu multu gustu. Aceési potemu dice și despre alu douilea articulu alu aceluasi autoru, intitulatu: Jocurile publice la Greci și Romani.

— Mariôra, poesie de D. Bolintinenu. — Armonia coloriloru de \* — Mitologia daco-romana: Balaurii, de S. Fl. Marianu. — Higiena: Intarirea trupulu. — Unu siefu de insurgenti. — La intrarea triumfală a trupelor romane în capital'a Romaniei, poesia. Varietati.

— Domnisiôr'a Monte Christo de Ch. Bernard Desrosnes trad. de: I. S. Spartali. Din acestu romanu ce se tipăreste în Bucuresci au aparutu până acuma doue fesciôre.

### Testimoniu.

Fiuulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani în tusa magerăscă în asia mesura, în câtu me temeam că nu cumu va se innee; intru ace'a a slabitu cu totulu și a fostu atâtu de debil, în câtu abia stă pre petiôre. Atunci mi-s'a recomandat allopulu de plante de Schneeberg, și multiamita acestui midilocu minunatu, îndatu după întrebuintiarea primei sticle a mai încetatu tusa, după a două sticle cantă bene afora copilulu, a venit la potere și de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu în câteva zile, prein midiloculu acest'a, de o tusa mare și ragusiela.

Deci cu multiamita sincera estradau acestu testimoniu, pentru curarea rapede și miraculôsă a copiiloru mei și dorescu că acestu midilocu se devina cunoscutu și folositu în tôte partile prein omeniea suferinda.

F. Platz, 6. Martiu 1855.

Anton Just. Laurentiu Scheibenreif, primariu.

Onorate Domnule!

Te rog a-mi mai trimite câtu mai în graba inca 4 sticle dein renumitul D-tale Allopulu de planta, după folosirea alor 2 sticle află că dorerea de pieptu și gutu, pre cumu si respirațiunea scurta se micșorēza pre di ce merge, pentru ace'a me

adresezu astadată de a dreptulu la D-Ta, în sperarea de a capată dein celu mai prosperu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tôte stim'a se subsémna

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

### Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu fôrte usuratoriu pentru doreri de pieptu, astma, hectica, tusa, cataru, și este de recomandat în casuri de astfeliu de bôle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar în Graz.

Onor. Dle! Folosindu în desiertu diferite midilôce pentru dorerea de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anunțiatu de d-ta, care se potê recomandă pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, după întrebuintiarea celui d'antiau exemplariu amu sentitu usiorare, și după-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acêta medicina minunata, sanetatea mi se restaură pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tôte anim'a, remanu alu D-taleu servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

— Gramatec'a limbei magiare de Octaviu Baritiu profesorul gimn. în Naseudu, editiunea III. Partea I și II emendată și amplificată, adausu partea III sintactică și partea IV Prosodiă. Se potê procură dela D. Ioanu Stein librariu și editoru în Clusiu, cu pretiulu de 1 fl. v. a. precum și la W. Krafft în Sibiu.

**Cu Nr. 80 alu „Observatoriulu” s'au inceputu unu nou abonamentu pe triloniulu Octobru—Decembre st. v.**

**In capital'a Bucuresci „Observatoriulu” se potê abona la librari'a d-lui Szöllösy, Piat'a Teatrulu.**

### Cursula monetelor în val. austr.

Vien'a, 31 Octobru

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.58 cr.
Moneta de 20 franci	„ 9.40 1/2 „
Imperiulu rusescu	„ 9.30 „
Moneta germana de 100 marce	„ 58.10 „
Sovereigns englesi	„ 12.— „
Lira turcêsca	„ 11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„ 100.— „

Nr. 880/1878.

(48) 2-2

### Concursu.

La scôla granitierêsca din Sin'a e de a se conferi unu postu de invetietoriu adjunctu, eventualu de invetietôre cu salariu anualu de 180 fl. v. a. din fondulu scolastecu, cortelu si lemne de focu.

Suplicele competentiloru instruite cu documentele de lipsa se primescu până în 15 Novembre st. n. a. c. la „Comitetulu administrativu de fondulu scolastecu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I-ii, din Sibiu.

Castigulu celu mare event. de	Anunțiu de	Castigurile sunt garantate de Statu.
375,000 Marci.	Norocu !!!	

### Invitare la participarea sortilor de castigu

alu marei loterie de bani, garantata de Statulu Hamburg, în care castigurile sicure trebuie se fia de preste

**7 milioane 790,000 Marce.**

Castigurile acestei loterie favorabila de bani, care conformu unui planu fiesu cuprinde numai 82,500 losuri, sunt următoarele și adeva:

Castigul celu mai mare este eventualu de:	375,000 Marce.
1 Premie de	250,000 Marce
1 Castigu à	125,000 Marce
1 Castigu à	80,000 Marce
1 Castigu à	60,000 Marce
1 Castigu à	50,000 Marce
1 Castigu à	40,000 Marce
1 Castigu à	36,000 Marce
3 Castiguri à	30,000 Marce
1 Castigu à	25,000 Marce
6 Castiguri à	20,000 Marce
6 Castiguri à	15,000 Marce
1 Castigu à	12,000 Marce
24 Castiguri à	10,000 Marce
2 Castiguri à	8,000 Marce
3 Castiguri à	6,000 Marce
31 Castiguri à	5,000 Marce
61 Castiguri à	4,000 Marce
4 Castiguri à	3,000 Marce
304 Castiguri à	2000 Marce
3 Castiguri à	1500 Marce
10 Castiguri à	1200 Marce
502 Castiguri à	1000 Marce
621 Castiguri à	500 Marce
37 Castiguri à	300 Marce
675 Castiguri à	250 Marce
40 Castiguri à	200 Marce
36 Castiguri à	150 Marce
22850 Castiguri à	138 Marce
10 Castiguri à	135 Marce
1950 Castiguri à	124 Marce
75 Castiguri à	120 Marce
4 Castiguri à	100 Marce
3 50 Castiguri à	94 Marce
3950 Castiguri à	67 Marce
35 Castiguri à	50 Marce
3950 Castiguri à	40 Marce
3950 Castiguri à	20 Marce

Aceste castiguri ajungu în 7 serii în pucine luni la o tragere sigura.

Prima tragere a castigiloru este ficșata oficiosu și costa întregulu losu originalu numai 3 fl. 40 cr. v. a., unu diumetate de losu originalu numai 1 fl. 70 cr. v. a., unu patraru de losu originalu numai — fl. 85 cr. v. a.

Aceste losuri originale garantate prin Statu, (e'ra nu promesse oprite) se espedēza pre langa tramitiera francata a pretiulu, chiaru în cele mai îndepartate regiuni.

Fiacare participatoru primesc fara ca se me provôce dela mine gratis pre langa losulu seu originalu și planulu originalu provediuru cu marc'a Statulu și îndata după tragere și list'a oficioasă a trageriloru.

Platierea și espederea baniloru castigati la interesenti se face din partea mea directu, promptu și cu cea mai mare discretiune.

Orice comanda se potê face simplu prin asemnatiune — mandate — de posta.

Se se adreseze deci cu tôte increderea comandezel relative la tragerea apropiata, pana în

**15. Novembre a. c.**

în (49) 2-4

**Samuel Heckscher senr.,**

Banchieru și comptoarulu de cambii în Hamburg.

### Morburi de pieptu și plumani

de ori-ce natura se curēza siguru prin

**Allopulu de plante Schneeberg a L. Wilhelm**

pregatitu după prescrieri mediculu, și se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu în Neunkirchen. Sucleu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu și pieptu, gripa, ragusiela, tusa și trôgna. Multi cumperatori marturisescu, ca numai sucleu acestui-a au a-si multiami somnulu placutu.

Escellentu este sucleu acest'a, că preservativa pe tempu neguros și aspru.

În urm'a gustulu fôrte placutu copiiloru este folositoriu, celui-ce suferu de plumani înse, o trebuintă; cantaretiiloru și oratoriloru contra vocei închise seu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dovêda despre effectulu extraordinariu alu acestui sucleu este, ca cons. de curte de d. prof. Oppolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosese cu celu mai bunu succesu în spitalu, precumu și la persône private.

Asemene s'a aflatu recomandatulu și s'a prescriu adese sucleu acesta de multi alți medici îndigeni și din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu următoarele scrisori recunoscutôre: